

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Amnesty International
John Peder Egenæs
Postboks 702 Sentrum
0106 Oslo

Oslo, 26. januar 2009

Jeg deler den sterke bekymring for Israels krigføring i Gaza som du gir uttrykk for i ditt brev av 13. januar 2009. Siden jeg mottok Amnesty's brev har både Israel og Hamas erklært ensidig våpenhvile. Jeg legger vekt på betydningen av at våpenhvilene holder, at de ytterligere forankres og at humanitær hjelp umiddelbart må gis tilgang til området, slik at hjelpen når frem til en palestinsk befolkning i stadig større nød.

Israel har under folkeretten en ufravikelig plikt til å beskytte humanitære organisasjoner og hjelpepersonell. Angrep mot FNs kontorer og andre som yter avgjørende bidrag til at humanitær bistand kommer ut til befolkningen er uakseptabelt og i strid med folkeretten.

Samtidig er det også klart at personer tilknyttet Hamas på en rekke områder har brutt internasjonal humanitærrett og vil kunne ha individuelt straffeansvar etter folkeretten.

Norge er tilhenger av at det er rettsinstanser for å prøve brudd på folkeretten. Det er vår prinsipielle oppfatning at påståtte grove brudd på folkeretten gjøres til gjenstand for en uavhengig granskning, om mulig for en domstol.

FNs sikkerhetsråd har det overordnede ansvaret for internasjonal fred og sikkerhet. Det kan autoritativt vurdere om krigføring skjer i strid med reglene i FN-pakten og på grunnlag av ekstraordinære vedtak i henhold til FN-pakten kapittel VII beslutte tiltak med bindende virkning. Slike tiltak krever et flertall på minst 9 av 15 medlemmer, og ingen utøvelse av vetorett fra de fem faste medlemmene.

Det er positivt at Sikkerhetsrådet i resolusjon 1860 (2009) samlet seg om et krav om våpenhvile og et opplegg for en varig fredsløsning, inkludert en internasjonal mekanisme for overvåking og kontroll og plan for gjenoppbygging. Fokus nå må være å sikre gjennomføring av Sikkerhetsrådets krav og at de stridende partene etterlever de ensidige erklærte våpenhviler. Det er vesentlig at Israel etter å ha trukket ut sine

styrker fra Gaza gir umiddelbar og full adgang for humanitær bistand til den krigsherjede sivilbefolkningen. Det er også avgjørende at Hamas ikke utsetter sivilbefolkningen i Israel for nye rakettangrep. Dette er høyt prioritert av Norge og en rekke sentrale aktører i det internasjonale samfunnet.

Sikkerhetsrådet har en rekke ganger ansett at systematiske, grove og utbredte brudd på internasjonal humanitærrett kan anses som en trussel mot den internasjonale fred og sikkerhet. Jeg har derfor oppfordret Sikkerhetsrådets presidentskap (Frankrike) om at Sikkerhetsrådet innkaller til en egen sesjon, for at Rådet kan understreke humanitærrettens betydning og relevans, både generelt og i lys av det vi har sett på Gaza. Det er ikke bare i Gaza-konflikten at vi nylig har opplevd sannsynlige brudd på den internasjonale humanitærretten. Fransk side har tatt dette forslaget videre inn i Sikkerhetsrådet.

Den internasjonale humanitærrett stiller ufravikelige krav om beskyttelse av sivilbefolkningen i væpnet konflikt, uavhengig av årsakene til konflikten. Av særlig betydning er kravene om å skille mellom militære og sivile mål, om spesiell aktsomhet i tett befolkede strøk, og om avståelse fra angrep der sivile skader eller tap er uforholdsmessige i forhold til den direkte og konkrete militære fordel.

Enhver stat er forpliktet til å straffeforfølge eventuelle brudd på humanitærretten begått av egne styrker. Vi forventer at Israel som stat er seg dette ansvaret bevisst og at grunngitte misstanker blir gjenstand for intern oppfølging.

For å kunne ha en internasjonal rettslig gransking eller vurdering av straffeforfølgning av individer for brudd på humanitærretten, kreves at vedkommende stat har forpliktet seg til en slik ordning, eller aksepterer dette i det konkrete tilfellet. Dette gjelder også i forhold til aktivering av en undersøkelseskommissjon under første tilleggsprotokoll til Genève-konvensjonene. Israel har til nå ikke åpnet for muligheten for uavhengig internasjonal rettslig prøving eller undersøkelser.

En annen mulighet for å sikre internasjonal overvåkning, som Amnesty også viser til, er FNs menneskerettighetsmekanismer. Menneskerettighetssituasjonen i de okkuperte områdene har lenge vært på dagsorden i FNs menneskerettighetsorganer. I forrige uke avsluttet FNs Menneskerettighetsråd en spesialsesjon om Gaza. I vårt innlegg under sesjonen ga vi dessuten klart uttrykk for at Israels nektelse av innreise til Gaza for journalister er uakseptabel og vi krevde at journalister umiddelbart blir gitt tilgang til krigsområdene.

I FNs generalsekretærs rapport til Sikkerhetsrådet etter sitt nylige besøk i Midtøsten, gjorde han det klart at både for Gaza og i Sderot – der sivile er drept og det er påstander

om brudd på humanitærretten - bør skje grundige granskninger av dette, og ved behov, at personer stilles til ansvar. Norge støtter dette initiativet av Generalsekretæren og vil nøye følge den videre behandlingen av dette initiativet.

Situasjonen i Gaza berører klart de grunnleggende menneskerettigheter for sivilbefolkningen og en fortløpende dokumentasjon av situasjonen er avgjørende.

Vi vil derfor følge hele dette sakskomplekset nøye, i dialog med andre land og aktører – ikke minst FN.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre